

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 23

The Central Elections Committee for the 23rd Knesset

Justice Neal Hendel
Supreme Court of Israel
Chairman of the Central Elections Committee

قاضي نيل هندل
المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט ניל הנדל
בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

ה"ש 11/23

הליכוד – תנועה לאומית ליברלית

העותרת:

בקשה דחופה לעיון בטפסים לפי כללים 3 ו-4 לכללי הבחירות
לכנסת (עיון בחומר בחירות), התשע"ח-2018

עו"ד אבי הלוי; עו"ד ניבה הלוי; עו"ד שמואל תמיר (שורקי)

בשם העותרת:

החלטה

1. אמש, בשעה 21:06, הונחה על שולחני עתירה דחופה שהגישה העותרת – הליכוד. במוקד העתירה – הוראות חוק-היסוד לפיהן יש לפרסם ברשומות את תוצאות הבחירות עד היום השמיני שלאחר יום הבחירות, שחל כעשרים ושש שעות לאחר הגשת העתירה, ובעוד כארבע עשרה שעות בעת חתימת החלטה זו.

העותרת מבקשת שני סוגי סעדים. אחד, דחיית מועד פרסום תוצאות הבחירות ברשומות. שני, עיון בסוגים שונים של חומרים, ובפרט – עיון בפרוטוקולים המלאים מוועדות הקלפי, בכל גליונות ספירות הקולות, ובכל הפרוטוקולים בדבר פסילת הקולות, וזאת ביחס לכל הקלפיות מכל רחבי הארץ. הסעד הראשון, שעניינו דחיית מועד פרסום תוצאות הבחירות ברשומות, נחוץ לשיטת הליכוד כדי למצות את העיון בכל החומרים שהתבקשו. לפי העותרת, העיון בכל החומרים עתיד לקחת עוד למעלה משבועיים, ופרסום תוצאות הבחירות במועד הקבוע בחוק לא יאפשר לה לגבש ולהציג עמדה ביחס לכל החומרים. אשר לעיון עצמו – זה נדרש, לשיטת העותרת, על מנת להגיש לוועדת הבחירות בקשות "לתיקון טעויות רישום והקלדה של תוצאות הבחירות", כדי שוועדת הבחירות המרכזית "תשלים את התיקון של השגיאות והטעויות שנפלו בתוצאות ההצבעה".

2. דין העתירה להידחות, על הסף ולגופה, אף מבלי לבקש תגובה. ראשית, העותרת מבקשת הלכה למעשה סטייה מהוראות חוק היסוד. אין בסיס משפטי לכך וממילא אין בידי או ביד כל גורם אחר את הסמכות לעשות כן. בהקשר זה יש להבחין בין חלק ה"עתירה" לחלק ה"בקשה" שבכתב הטענות. זה

עמוד 1 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

הוכתר בכותרת "בקשה דחופה, לפי סעיף 3 לכללי הבחירות לכנסת (עיון בחומר בחירות), התשע"ח – 2018" (ולהלן: "כללי העיון"). ברם, סעיף 3 לכללי העיון אינו עוסק במועד פרסום תוצאות הבחירות או באפשרות לעתור לדחייתו, ולפיכך הבקשה לדחות את מועד פרסום תוצאות הבחירות ברשומות היא בגדר עתירה עצמאית. העותרת לא הציגה כל בסיס בדין לעתירה זו. חוק-יסוד: הכנסת קובע כי "תוצאות הבחירות יפורסמו ברשומות תוך שמונה ימים מיום הבחירות" (סעיף 11 לחוק היסוד). העותרת לא התייחסה להוראת חוק היסוד ולא הציגה כל מקור נורמטיבי המאפשר, לשיטתה, לוועדת הבחירות המרכזית להפר את הוראות הדין. טענתה כי דחיית מועד פרסום תוצאות הבחירות ברשומות תאפשר לה לעיין בחומרים נוספים בוודאי אינה מהווה עילה לסטייה מהוראות חוק היסוד. המסקנה היא שיש לדחות עתירה זו.

יוזכר כי עסקינן במרוץ זמן עדין ומורכב. בענייני בחירות, המחוקק קבע, בדומה למחוקקים אחרים ברחבי העולם, מועדים עם לוחות זמנים ברורים וקצרים בכל הקשור לפרסום תוצאות הבחירות. מכאן הוראות חוק היסוד, שאינן מקנות, למשל, חודש או למעלה מכך לשם מתן זכות לכל המתמודדים בבחירות לעבור בעצמם על כל חומר הבחירות עוד בטרם פרסום התוצאות. בעידן טכנולוגי מהיר תקשורת, בחירות ללא תוצאות בסמוך לכך עשויות לפגוע בהליך. לצד זאת, תוצאות לאחר בדיקות שנהנות מפרי הטכנולוגיה אף הן צו השעה, גם אם השעה קצרה היא. ובכל מקרה – לא הוצג כל בסיס לסטות מההוראה החוקתית של שמונה ימים.

3. אשר לבקשת העיון – כאמור, יש לדחותה על הסף מכמה טעמים.

ראשית, העותרת לא צירפה כל משיבים לבקשה, שהוגשה מכוח כללי העיון כאמור. כלל 4 קובע, בין היתר, כי "בקשה לעיון תוגש בכתב למזכירות הוועדה המרכזית, ויצוינו בה... מי שיהיו משיבים בערעור אם יוגש על ידי המבקש ערעור בחירות... היה אחד מהם סיעה של הכנסת או רשימת מועמדים בבחירות לכנסת, יצוין הדבר בהבלטה בבקשה". בקשת העיון היא במהותה לצרכי ערעור בחירות, שכן תכליתה הסופית, כפי שהוצהרה על ידי מגישה היא לעתור לשינוי תוצאות הבחירות שהתקבלו על ידי ועדת הבחירות. משיבים מתבקשים לבקשה זו ולעתירה לדחיית מועד פרסום התוצאות הם, לכל הפחות, היועץ המשפטי לממשלה, וסיעות הכנסת האחרות, שהבקשה או העתירה עשויים להשפיע על עניינם. כבר מטעם זה אין מקום לקבל את הבקשה, לפחות ללא צירוף המשיבים המתאימים.

שנית, העותרת הגישה את בקשתה בשיהוי ניכר. כיום וחצי לאחר יום הבחירות ביקשו גורמים מטעמה לקבל את עותק דף התוצאות מפרוטוקול ועדת הקלפי (בהתאם לפרק ז' לטופס מס' 12

עמוד 2 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, اورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

שבתוספת לתקנות הבחירות לכנסת, התשל"ג-1973), וזאת ביחס לכל הקלפיות הרגילות. מדובר בשני עמודים מתוך הפרוטוקול, שאינם כוללים פרטים אישיים ואינם דורשים "להשחיר" פרטים כאלה ואחרים כדי לשמור על הפרטיות של בוחרים או גורמים אחרים. לאחר שוועדת הבחירות נתנה לעותרת עותקים סרוקים מחלק מוועדות הקלפי, ביקשו גורמי העותרת גם את גיליון ספירת הקולות הכשרים מכל הקלפיות הרגילות (לפי טופס מס' 19 שבתוספת לתקנות הבחירות). ועדת הבחירות אף צירפה לחומרים אלה את הפרוטוקול בדבר פסילת קולות מכל ועדות הקלפי (לפי טופס 13 שבתוספת לתקנות הבחירות). חומר זה נמסר, בהתאם לקצב הסריקה, החל מיום 5.3.2020, כך שבבוקר יום 6.3.2020 נמסרו לנציגי הרשימות שביקשו אותו (ובהן העותרת) החומרים הסרוקים מ-17 ועדות אזוריות מתוך 19. לאמור, כמעט 89% מכלל החומר, בהתאם לקצב הסריקה. העברת יתרת החומר, למעט חריגים בודדים שהטיפול בהם טרם תם, הושלמה בבוקר יום 8.3.2020. ויובהר: כמות החומר שהועברה בטרם פורסמו תוצאות הבחירות היא בהיקף חסר תקדים. חלק מהחומר נמסר אף מבלי שהתבקש, ככל שהתאפשר מבלי לפגוע בעבודת הוועדה בתקופה זו. דרישה כפי שמעלה עתה העותרת לא עלתה – ובוודאי שלא התקבלה – מעולם.

עתה, כאשר חלפה מרבית תקופת שמונת הימים מיום הגשת הבקשות הראשונות מטעם העותרת – מבקשת העותרת, למעשה, את כל החומר מכל הקלפיות בכל רחבי הארץ. הבקשה לעיין בחומר, כפי שהוצגה בעתירה, לא התעוררה עקב אירוע כזה או אחר שהתרחש בזמן שחלף מעת הגשת הבקשות הראשונות. לא הוצג הסבר לשיהוי זה בהגשת הבקשה הנוכחית. בנסיבות העניין השיהוי כשלעצמו אינו מאפשר לקבל את הבקשה, הן לנוכח היקף העבודה הנדרשת מעובדי ועדת הבחירות המרכזית, כפי שיורחב להלן, הן לנוכח הצורך לבקש את תגובת היועץ המשפטי לממשלה, ותגובת יתר סיעות הכנסת. כזכור, ניצבים אנו כעת יום לפני היום השמיני לאחר יום הבחירות, שבו על פי חוק היסוד יש לפרסם את תוצאות הבחירות ברשומות. בראי סד הזמנים, די בשיהוי להוביל לדחיית הבקשה.

שלישית, הבקשה היא, במהותה – וכפי שהציגה זאת העותרת עצמה – בבחינת עתירה מוקדמת. הודגש כי מטרת העיון בחומרים היא, כפי שצוטט, לתקן "את השגיאות והטעויות" שנפלו או יפלו בתוצאות הבחירות לפי ממצאי הוועדה. ואולם העותרת מבקשת לבצע את תיקון הטעויות והשגיאות הנטענות עוד לפני פרסום התוצאות על ידי הוועדה, דהיינו לתקוף את החלטה המנהלית לפני שהתקבלה אותה החלטה. ברם, זהו היפוך היוצרות. החלטה מינהלית ניתנת לביקורת ערעורית לאחר נתינתה, ולא לפני. חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 קובע זאת במפורש ביחס לתקיפת תוצאות הבחירות כפי שפורסמו על ידי ועדת הבחירות. סעיף 86 לחוק, שכותרתו "ערעור בחירות", קובע שערעור על תוצאות הבחירות נעשה בכית המשפט לעניינים מינהליים – ועל פסק דינו

ערעור לבית המשפט העליון (בתנאים מסוימים) – בתוך שבועיים לאחר יום פרסום תוצאות הבחירות. כך, ולא לפני פרסום תוצאות הבחירות.

רביעית, הבקשה הפכה לתיאורטית הלכה למעשה. כאמור, העותרת ביקשה לעיין בחומרים כדי לאפשר לה להציג עמדה קודם לפרסום תוצאות הבחירות ברשומות. כאמור לעיל, אין בסיס בדין לדחיית מועד פרסום התוצאות. על כן בקשת העיון התייחרה עם אי-מתן הסעד של דחיית מועד פרסום תוצאות הבחירות ברשומות. מעבר לכך יוער כי העותרת פנתה בבקשות פרטניות – שהסתכמו בבחינת התוצאות ממאות קלפיות – והעניינים נבדקו וקיבלו מענה על ידי הוועדה (ולפי הממצאים נפלו שגגות מעטות מאוד, הנוגעות למספר נמוך של מצביעים, אשר תוקנו).

4. בנוסף לכל אלה, העתירה אינה מבססת כל תשתית גם לגופו של עניין. העותרת הסתמכה בבקשה על כללי העיון, אך לא הציגה ולו תשתית ראשונית למתן זכות עיון לפי הכללים. אין צורך למנות במסגרת זו את כל הוראות הדין. נסתפק בזאת: ראשית, לפי כלל 6(ב) "יביא בחשבון יושב ראש הוועדה המרכזית את האפשרות כי מסירת חומר הבחירות נשוא הבקשה מהווה פגיעה בפרטיות של צד שלישי", וכלל 8 לכללים קובע כי "חומר בחירות שהוחלט להעמידו לעיון מבקש לפי כללים אלה, יועבר למבקש תוך השמטת פרטים שגילויים עלול לפגוע בחשאיות ההצבעה, ותוך השמטה של פרטים שגילויים מהווה פגיעה בפרטיות...". כאן, כאמור, בחומר שביקשה העותרת ישנם פרטים אישיים רבים. כך בכל אחד מהפרוטוקולים שהתבקשו, וזאת ביחס לכל אחד מלמעלה מעשרת אלפי הפרוטוקולים שנדרשו. שנית, כלל 6(א) קובע כי יושב ראש ועדת הבחירות "יביא בחשבון... [את] היקף חומר הבחירות המבוקש ועלות הפקתו". אצלנו מדובר, מבחינה מעשית, בכל החומר שישנו, ועלות השחרת הפרטים האישיים מחייבת השקעת עלויות רבות. עניין זה מתבטא בכלל נוסף. לפי כלל 5(1), רשאי יושב ראש הוועדה המרכזית "לדחות בקשה לעיון בשל... [כך ש] הטיפול בה מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה". אצלנו, כאמור, היעדרות למרבית דרישות העותרת מחייבת להקצות עשרות עובדים של הוועדה להשחיר פרטים אישיים של גורמים שונים במשך כמה ימים לכל הפחות, וזאת כאשר מועד פרסום תוצאות הבחירות הוא בעוד כיממה. כאמור לעיל, העותרת לא עומדת גם בכללים נוספים, כגון הכלל המחייב לצרף משיבים רלוונטיים לבקשה.

בנסיבות אלה, ואף לו הייתי מניח שניתן לשקול את הבקשה לגופה, אין מקום להיעתר לה, בוודאי לא בסד הזמנים הנוכחי. יוער כי העותרת ביקשה כמה וכמה סעדים הנוגעים לחומרים, מעבר לבקשת כל הפרוטוקולים וכל גליונות הספירה. ברם, גם הבקשות הקונקרטיות שהוגשו – הוגשו כמעין בקשות כלליות, מבלי להסביר את טיב הבקשה ולצרף חומר שמסייע להבינה. כך, למשל, התבקשו "דוח שיתאר את ציר הזמן של דיווח אלקטרוני של מזכיר הקלפי של כמה מאות קלפיות שבהן יש

עמוד 4 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, اورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

ראיות, לכאורה, לאירועים של פגיעה בטוהר הבחירות". מהן אותן "מאות קלפיות" ומהן אותן ראיות לכאורה? התשובה לשאלות אלה אינה מופיעה בבקשה. עוד דוגמא היא בקשה, ביחס ל-33 קלפיות שביחס אליהן כבר נמסר חומר לליכוד, לקבל חומר שכן דף הפרוטוקול שניתן לליכוד "היה ריק, כלומר לא כלל פירוט של נתוני הספירה". העותרת לא פירטה מהן אותן קלפיות, ולא ברור כיצד ניתן להיעתר לבקשה ללא פירוט, ולו מינימלי, של הקלפיות המדוברות. הוא הדין בבקשה לקבל חומרים ביחס ל-192 קלפיות אחרות, שביחס אליהן טענה העותרת כי לא התקבלו החומרים שהיו אמורים להימסר לידיה. גם כאן העותרת אינה מפרטת, בגוף הבקשה או בנספח, באילו קלפיות מדובר.

5. לסיכום, השקפתי והשקפת ועדת הבחירות המרכזית היא כי גם אם החוק אינו מחייב גילוי או מתן זכות עיון – יש לעשות את הניתן, במסגרת התקופה הקצרה שבין יום הבחירות ליום פרסום התוצאות. עובדי הוועדה וגורמים נוספים עובדים לילות כימים לשם כך. הם נעזרים גם בכלים טכנולוגיים. כאמור, הוועדה נעתרה לבקשת העותרת ומסרה חומרים רבים שהתבקשו ואף מעבר לכך. גם טענות פרטניות שהעלתה העותרת נבחנו בקפידה, ביחס לכל קלפי וקלפי. השיטה לפיה הבקשה מוגשת בשלבים, בסדר זמנים קצר, מעוררת קושי ופוגעת באפשרות להיעתר לה. כמו כן, יש שיקולים של פרטיות, מתן זכות טיעון, וגם השיקול של שמירה על חשאיות הבחירה, לו הייתי נעתר לבקשת העיון במלואה. אף בימים האחרונים – ובשעות האחרונות – הובאו בפניי חומרים ובדיקות של פרוטוקולים, על מנת לבחון שוב ולאזנם במידת הצורך, כדי לשמור על כל קול וקול. במקרים מסוימים אף הוריתי על פתיחת חקירה משטרתית (ראו ה"ש 10/23, מיום 8.3.2020). אכן, העותרת פועלת אף היא בלוחות זמנים קצרים. ואולם זהו גורלו של כל גורם הקשור למערכת הבחירות, לרבות ועדת הבחירות שהיא הנושאת באחריות למלאכה.

רצון המחוקק להגיע לתוצאות שניתן לפרסמן בזמן קצוב ואף קצר – מובן וחשוב. לצד זאת, הוועדה פועלת באמצעות מנגנון משולב, רב זרועות, כולל מתן הזדמנות לרשימות לעיין בחומרים ולבקש בדיקות ממוקדות כדי שהתוצאות תשקפנה את רצון הבוחר.

6. סוף דבר: העתירה-בקשה, על כל חלקיה – דינה להידחות. כך על הסף וכך לגוף הדברים. הואיל ולא התבקשה תגובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ג באדר התש"ף (9.3.2020).

ניל הנדל

**שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-23**

עמוד 5 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015. العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855. דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il